

b

Básník čísla

Básník *čísla Petr* **Čermáček**

Foto Michal Rybníček

Petr Čermáček (nar. 1972) je básník, výtvarník, redaktor a publicista. Chlapík křtěný Tichou Orlicí, celá léta již domestikovaný na březích Svitavy a Svratky. Je člověkem krajiny, přírody, nejen profesí (absolvoval Lesnickou a dřevařskou fakultu brněnské Mendelovy univerzity, zde také v současnosti pracuje), ale především srdcem. Působil v redakčním kruhu původního *Psího vína*, později byl spojen s brněnskou básnickou revue *Weles*, kterou několik let řídil. V posledním čase připravuje přílohu *Kulturních novin Poiésis* a na jeho volby se dá vždy spolehnout. Mezi léty 1998 až 2018 vydal úhledných osm knih poezie a krátkých textů, ta poslední je nazvaná *Vinolam*. Kurátor jedné z jeho výstav Miroslav Koval k jeho dílu poznamenal: „Je strohý. Má rád svěžest haiku, čiré světlo dne, i stín a jasný obrys věcí. Ubírá, co není nezbytné. Ctí životodárnou tíhu země; pokojně spočívá v krajíně ticha a ke ztišení zve.“ To ovšem neznamená, že Čermáček črtá samá laskavá zátiší. Umí být také básníkem nejistot, rozličných slepých skvrn a tíživých znamení času. Všech těch vymknutých chvíl uprostřed bolestí, kdy nás „prostoupí bílý jas“ a mnohé se teprve tehdy „do všech důsledků stává skutečným“. (mst)

Máme svůj étos —
ostříhanou satirejku,
přeplněné knihovny,
cesty vlakem.
Prosákl námi
jako halepská pryskyřice
do vinných nádob.
Možná ale jen zvyk,
slabost,
pokažené víno.
Nejsme si jisti.

b

Zavřeli noční knihkupectví,

v kterém jsem prohlížel staré tisky i dosud nenapsané knihy. Prosvětlený skleněný ostrov napůl vnořený do suterénu, ze snu do snu.

Stáli jsme na odvrácené straně, Mare Marginis, uprostřed setkání spolužáků. Držel jsem se tvé paže — tichý slepecký dotyk uprostřed mnoha tváří a hlasů.

Tak živý obraz, že kdykoliv se dotknu knihy, cítím tvou kůži.

Nevidíš na slovo,

tma mezi zájmeny tluče bílou holí o prázdné denní zprávy — požáry, střelby, novoroční projevy.

Zaskládat se. Opukovou zdí, vrbovými poleny.

Tak rád bys sedl na lep vybranému ústraní, přívlastkovému, krásnému tisku.

Nebo vedl křehce chraptlavou řeč s havrany.

Třel mlhu o ořech.

Liška si zakrývá hlavu rákosím,

neproměněna mizí v devíticase chodbě. Nebe poseté ledovými krystaly, pruská modř, bukový popel, ultramarín. Hořící poleno uprostřed řečiště, dým vychýlený proudem.

Konečky prstů si promneš poloprázdné oči.

Vysvětlovat znamená vzdalovat se.

Vyřezali ti z ruky loď,

proměnlivou jak sojčí peří. Ránu převázali ořechovým listím a lýkem. Zcitliví, kdykoliv se přiblížíš

k moři. Za bezměsíčných nocí tmavne.

Cítíš solí povytažené hřeby.

Časem to přejde. Ve vydrolené rzi nakreslíš prstem poloostrov, víc si netroufneš.

Větve stromů

trčí z mlhy

jak černé tepláky s lampasy

do uličky v trolejbusu.

b

Taje,

na bílém poli hieroglyfy hrud,
u zastávky plakáty s poselstvími:
LEVNÉ LAMINÁTOVÉ PODLAHY
NOVÝ ZÁKON SRDCE
LIGNA BOHEMIA

Uprostřed bolesti

vykvetly kopretiny. Obrůstají kyčel, větví se do četných
možností. Nechceš si vybrat, čekáš,
až schodiště skrz naskrz prostoupí bílý jas,
až se do všech důsledků stane vše skutečným.
Pak po hatích stlučených z přitakání a úlev opatrně přejdeš
na zvětralý betonový panel.
Prosvítá jím armatura — partitura,
z které se vydrolil tvůj hlas.

Kría, kría,

křičí islandští rybáři, když se ocitneš blízko hnízdům,
náhodně vyplavený na parkoviště se
sopečným prachem, hutnou černou kávou
nalévanou na hoblici ze sibiřského modřínu.
Chceš ještě blíž, k dětské knize, k dlouhé pouti
napříč oceány.
Nedovolí ti to, rozevřenými zobáky tě zamotávají
do ovčí vlny barvené vlčími boby,
vangoghovské oblohy vzepřené vybělenými horizonty.
Snáz bys je chytil v letu, než zahlédl jejich snůšky.
Ukročíš, vkročíš, vykročíš. Ohýbáš seismické vlny.

Špatně sjízdná šterková cesta

snad do středu Země, skrz ledovec skrývající sopku.
Musíš si to stále opakovat: SEINFARINN VEGUR.
Zní to jak jméno rostliny, fragment
Miltonova Ztraceného ráje. Možnost. Uskutečnění.
Vezeš si to s sebou: SEINFARINN VEGUR.
Země může být nebe, nebe může být země.
Obtížně sjízdná cesta.
Poznámka za tvým jménem.

V lávovém poli bílé runy — obnažené jalovcové kořeny,
přejíždíš bříšky prstů po sluncem vyhlazeném dřevě —
usneš-li v půlnočním slunci s pryskyřicí mezi prsty,
tefra tě promění v starého muže.
Kosti rozmělní na kostní moučku,
vůli obrátí kýlem vzhůru.

Zůstaň bdělý, rozžvýkej andělíku, lišejník, v nočním světle
se lze vracet i běžet vpřed beze strachu.

b

Básník čísla Petr Čermáček

Nedohořelé dřevo

vylézá v noci z kamen a vrže ve schodech. Když se vzbudíš,
nevíš, kde jsi. Cizí předměty v neodkopené tmě
ostrážitě škrábou lino. Obrys o obrys.
Šlápneš na olivovou pecku, až z ní vyprýstí olej. Neuvěříš
vypínači. Chceš dojít k oknu.
Zjistit, které noční zvíře spásá ocúny.

Na podzim stárneš.

Z přítmi tě sleduje sopečná liška. Z trhliny mlhy jí vzlíná
zimní srst. Až celá zbělá, zmizí v knihovně,
v zadní řadě, kde mají knihy letokruhy.
Sáhneš tam uhelnýma rukama,
sáhneš tam vápennýma rukama,
ale nahmátneš jen vzpříčené hřbety.
Hlad po paměti.
Ztrácíš se ve dnech. Budou ti chybět.

Ptáci vyklovali písmena

z větrné knihy. Větve láteří, kypí klej: klid, sníh, klid, sníh!
Raději zůstat v jediné barevné skvrně,
v podkorním tichu. Skrčenec s jemně tepanými nápady,
jantarovými myšlenkami. Hlídač s hlavou odvrácenou
stranou, aby zahlédl nepřichozi, přetrvávající.
Raději nevyjít, aby nezůstaly stopy.

Ve vlaku

dva knižní tituly
vedle sebe
v družném hovoru.
NĚKDY KRÁSNÁ, JINDY MOUDRÁ
— SLAĎTE DIÁŘ S HORMONY.
ODEMYKÁNÍ DĚTSKÉHO POTENCIÁLU.
Cílová stanice: Praha-Smíchov.

Den otálí mezi kameny

převrací je, klopýtá, dohledává vyplavené měsíční světlo.
Nepřervi to, nejsme tu utkvělí.
Na dosah. Ani tak, ani tak.
Ze zimy vyčiněné nic. Pohozené po březích.
Vymazané soubory nelze obnovit.
Odkud kam přecházíš?

b

Špitálka —

dým z teplárny,
cikánský křik,
uprostřed dvě slova
pet flašky pod splavem
v ústí do náhona:
Zuzano, doboha.

Trolejbusem

se zavřenýma očima —
napůl litanie, napůl sen:
staré borové lodě,
mluvit skrz, pod, kolem,
nepřestávat pozorovat
ptáky, nebe,
vyrýt a vytisknout
přes tebe sebe,
přes sebe tebe.

Větve stromů

pokryté ledem
v mírném větru
cinkají
jak babiččin lustr.

V srpnovém žáru

jediná neuvadlá
věž vodojemu.

Vezmi to lesu:

vyjeté koleje
k táflovanému nebi,
vyceněné lísky —
ruční dekor
na neděli

Mluv klidně

poslouchají nás ryby,
které spí v borových větvích,
noc prořízla
celofán,
šuměnky štípou
na jazyku...
Ráno ti už víc neřeknu.

Na protiváhu

k vršicím se úkolům:
hodiny sledovat tající sněh
mlčet v zahradě.